

Programmatie van niet-duale opleidingen in het buitengewoon secundair onderwijs - schooljaar 2022-2023

Advies over de programmatie-aanvragen voor niet-duale opleidingen in opleidingsvorm 3 van het BuSO

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

Advies op vraag van Ben Weyts, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand op 10 december 2021

Uitgebracht door de Raad Secundair Onderwijs op 27 januari 2022 met eenparigheid van stemmen

Vorbereiding: technische werkgroep Oprichting BuSO op 14 en 15 december 2021 en op 12 januari 2022 onder voorzitterschap van Marleen Colpin

Dossierbeheerder: Eric d'Hooghe

Inhoud

1	Situering.....	2
2	Beschrijving van de programmatieaanvragen.....	2
2.1	Aantal aanvragen en het programmatiebeleid van de scholen	2
2.2	Studieaanbod	3
3	De beoordelingscriteria	4
3.1	Criteria uit de regelgeving.....	4
3.1.1	Administratieve criteria	4
3.1.2	Omgevingsanalyse.....	4
3.1.3	Expertise en professionalisering	5
3.1.4	Infrastructuur en materiële voorzieningen	5
3.1.5	Samenwerkingsovereenkomst	5
3.2	Bijkomende criteria	5
3.2.1	Gaat het om een heraanvraag?.....	5
3.2.2	Past het aangevraagde structuuronderdeel in het (toekomstig) profiel van de school? 5	
3.2.3	Aansluitende structuuronderdelen.....	6
4	Beleidsvoorstellen	6
4.1	Genadejaar	6
4.2	Advisering Opleidingsvorm 4	6
	Bronnen.....	7

1 Situering

De Vlor ontving op 14 december 2021 van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) een adviesvraag over de aanvragen voor programmatie in het buitengewoon secundair onderwijs vanaf het schooljaar 2022-2023. Het betreft 156 aanvragen voor vier soorten programmaties in het buitengewoon secundair onderwijs:

- 1 een nieuw type in een bestaande structuur (8);
- 2 een nieuwe opleidingsvorm (8);
- 3 een niet-duale opleiding in opleidingsvorm 3 (69);
- 4 een duale opleiding in opleidingsvorm 3 (71).

Al die aanvragen hebben de ontvankelijkheidstoets door AGODI doorstaan.

De Vlaamse Regering wint over de programmatieaanvragen het advies in van de Vlor, de Onderwijsinspectie en AGODI en neemt een beslissing uiterlijk op 31 maart van het voorafgaande schooljaar. Bij overschrijding van die termijn is de programmatie van rechtswege goedgekeurd.

In dit advies behandelen we de aanvragen voor programmatie van een niet-duale opleiding in opleidingsvorm 3. De andere programmaties voor het niet-duaal buitengewoon secundair onderwijs en voor duaal leren in het buitengewoon secundair onderwijs worden telkens in een apart advies besproken.

2 Beschrijving van de programmatieaanvragen

De raad bekijkt eerst een aantal trends binnen de aanvragen voor de programmatie van niet-duale opleidingen in het buso.

De basis voor deze analyse is de overzichtstabel die werd aangeleverd door AGODI en de ingediende dossiers van de aanvragers.

2.1 Aantal aanvragen en het programmatiebeleid van de scholen

In totaal werden er 69 dossiers voor advies voorgelegd, waarvan geen enkele heraanvraag.

Er zijn 18 scholen die een programmatiedossier hebben ingediend voor minstens één structuuronderdeel voor het schooljaar 2022-2023.

Aantal aangevraagde dossiers	Aantal scholen (n=18)
1	6
2	2
3	2
4	2
5	2
7	1
8	1
9	1
11	1

Er zijn verschillen in het aantal structuuronderdelen dat scholen aanvragen. De meeste scholen vragen een tot vijf structuuronderdelen aan. Toch zijn er ook drie scholen die zeven tot elf opleidingen aanvragen. Bij de scholen die meerdere aanvragen indienden, gaat het meestal om aanvragen voor zowel de integratiefase als de kwalificatiefase van een opleiding. Die

structuuronderdelen hebben uiteraard een sterk gelijkend profiel. Toch worden ze als twee verschillende structuuronderdelen beschouwd, wat de analyse enigszins vertekent. Zie ook bijkomend criterium [3.2.3 Aansluitende structuuronderdelen](#).

2.2 Studieaanbod

De 69 aanvragen, ingediend door 18 scholen, zijn als volgt verdeeld over de verschillende studierichtingen:

	Opleidingsfase OV3		Kwalificatiefase OV3		Integratiefase OV3		Totaal	
Basis mobiliteit	2	33,3%					2	2,8%
Basis organisatie en logistiek	2	33,3%					2	2,8%
Basis groenvoorziening en -decoratie	2	33,3%					2	2,8%
Assistent plantaardige productie			3	11,1%	3	8,3%	6	8,7%
Bandenmonteur			1	3,7%	0	0%	1	1,4%
Bestuurder interne transportmiddelen			3	11,1%	1	2,8%	4	5,6%
Hoeknaadlasser			1	3,7%	1	2,8%	2	2,8%
Huishoudhulp zorg			2	7,4%	2	5,6%	4	5,6%
Logistiek assistent in de zorg			0	0%	1	2,8%	1	1,4%
Machinaal houtbewerker			1	3,7%	2	5,6%	3	4,3%
Magazijnmedewerker			1	3,7%	3	8,3%	4	5,6%
Medewerker Tegelzetwerken en dekvloeren			1	3,7%	1	2,8%	2	2,8%
Medewerker fastfood			1	3,7%	2	5,6%	3	4,3%
Medewerker florist			2	7,4%	2	5,6%	4	5,6%
Medewerker hout			0	0%	1	2,8%	1	1,4%
Medewerker kamerdienst			1	3,7%	1	2,8%	2	2,8%
Medewerker spoelkeuken			1	3,7%	1	2,8%	2	2,8%
Medewerker textielverzorging			0	0%	1	2,8%	1	1,4%
Medewerker prod. kled. conf. en meubelstof.			1	3,7%	2	5,6%	3	4,3%
Plaatser binnenschrijnwerk			2	7,4%	1	2,8%	3	4,3%
Plaatser buitenschrijnwerk			2	7,4%	1	2,8%	3	4,3%
Plaatser interieurprojecten			2	7,4%	1	2,8%	3	4,3%
Polyvalent administratief ondersteuner			0	0%	2	5,6%	2	2,8%
Samensteller			0	0%	2	5,6%	2	2,8%
Schoonmaker			1	3,7%	2	5,6%	3	4,3%
Verpakker			0	0%	2	5,6%	2	2,8%
Vorbewerker carrosserie			0	0%	1	2,8%	1	1,4%
Winkelmedewerker			1	3,7%	0	0%	1	1,4%
Totalen	6	100%	27	100%	36	100%	69	100%

We zien dit jaar een gelijkmatige verdeling van aanvragen zonder noemenswaardige uitschieters.

3 De beoordelingscriteria

3.1 Criteria uit de regelgeving

Bij de beoordeling van de aanvragen baseerde de Vlor zich op de programmatiecriteria zoals vermeld in de art. 3, 14, 15 en 268 tot en met 290/1 van de codex secundair onderwijs betreffende de rationalisatie en programmatie van het buitengewoon secundair onderwijs en het besluit van de Vlaamse Regering van 23 mei 2014 tot uitvoering van het decreet van 21 maart 2014 betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften wat betreft programmatieaanvragen en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 juni 1997 betreffende de programmatie-, rationalisatie- en behoudsnormen in het buitengewoon basisonderwijs.¹²

3.1.1 Administratieve criteria

- Als het gaat over de aanvraag voor de oprichting van een nieuw type of een nieuwe opleidingsvorm in een bestaande school (art. 9, 8° van het BVR van 23 mei 2014):
 - Is er onderhandeld met het lokaal onderhandelingscomité?
 - Wat is de inhoud van het protocol?
 - Is er overleg gepleegd met de schoolraad en wat is het resultaat van het overleg?
- Als het gaat over de aanvraag van een oprichting van opleidingsvorm 4 van het buitengewoon secundair onderwijs (art. 9, 7° van het BVR van 23 mei 2014)
 - Is er een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met een of meer scholen voor gewoon voltijds secundair onderwijs, met een breed aanbod en in de fysieke nabijheid van de school voor buitengewoon secundair onderwijs?
 - Is er onderhandeld met het lokaal onderhandelingscomité van die school of scholen en wat is de inhoud van dat protocol?

3.1.2 Omgevingsanalyse

- Wordt voor de programmatieaanvraag de noodzaak, de doelmatigheid en de leefbaarheid, met inbegrip van een realistische inschatting van het potentiële aantal leerlingen die, naargelang het te programmeren aanbod, voldoen aan de criteria, vermeld in artikel 259 van de codex secundair onderwijs van 17 december 2010, afdoende gemotiveerd in een omgevingsanalyse, waarbij in de mate van het mogelijke ook rekening gehouden wordt met het lokale aanbod? (art. 9, 1° van het BVR van 23 mei 2014).
- Wordt, in relatie tot het reeds bestaande aanbod of programmatieaanvragen van andere scholen voor hetzelfde aanbod buitengewoon onderwijs, een redelijke spreiding beoogd, rekening houdend met de groepen, vermeld in artikel 268, 2°, van de codex secundair onderwijs van 17 december 2010, met de wetenschappelijk te verwachten prevalentie en met het oog op een optimale organisatie van het leerlingenvervoer? (art. 9, 2° van het BVR van 23 mei 2014).

¹ [Besluit van de Vlaamse Regering houdende de codificatie betreffende het secundair onderwijs](#)

² [Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 21 maart 2014 betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften wat betreft programmatieaanvragen en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 17 juni 1997 betreffende de programmatie-, rationalisatie- en behoudsnormen in het buitengewoon basisonderwijs](#)

- Worden de aangepaste en schoolexterne begeleidingsmogelijkheden voor de te programmeren doelgroep in kaart gebracht, en als dat niet het geval is, wordt dat dan afdoende gemotiveerd? (art. 9, 3° van het BVR van 23 mei 2014).

3.1.3 Expertise en professionalisering

- Beschikt de school over de nodige expertise voor het bijkomend aanbod waarop de programmatieaanvraag betrekking heeft? (art. 9, 4° van het BVR van 23 mei 2014).
- Zijn er recent inspanningen geleverd om het personeel te professionaliseren voor het nieuwe aanbod of zijn dergelijke inspanningen gepland? (art. 9, 5° van het BVR van 23 mei 2014).

3.1.4 Infrastructuur en materiële voorzieningen

- Heeft de school de vereiste infrastructurele en materiële voorzieningen op het gebied van toegankelijkheid en hulpmiddelen voor het aanbod dat ze wil programmeren? (art. 9, 6° van het BVR van 23 mei 2014).

3.1.5 Samenwerkingsovereenkomst

- Bij de aanvraag van programmatie in opleidingsvorm 3 wordt toegevoegd dat naast de vereiste van een samenwerkingsovereenkomst met één of meer scholen voor gewoon secundair onderwijs ook met centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs een dergelijke samenwerking mogelijk is. (Omzendbrief SO/2006/03(BUSO), aangepast op 24/11/2021)³.

3.2 Bijkomende criteria

De Vlor onderscheidt in de totaliteit van de aanvragen een aantal clusters en heeft daar criteria aan gekoppeld die bepalen of een aanvraag al dan niet gunstig geadviseerd wordt. Gelijkaardige aanvragen worden gelijklopend geadviseerd en de adviezen worden enkel bijkomend gemotiveerd als extra duiding nodig is.

3.2.1 Gaat het om een heraanvraag?

Als een aanvraag al goedgekeurd werd door de Vlaamse Regering, maar niet ingericht omdat in het daaropvolgende schooljaar geen leerlingen werden ingeschreven, adviseert de Vlor gunstig.

Indien een aanvraag in een vorige ronde afgekeurd werd door de Vlaamse Regering, zal de Vlor onderzoeken in welke mate de heraanvraag tegemoetkomt de motivering van dat oordeel.

Er werden voor schooljaar 2022-2023 geen heraanvragen ingediend voor niet-duale opleidingen in het buitengewoon secundair onderwijs.

3.2.2 Past het aangevraagde structuuronderdeel in het (toekomstig) profiel van de school?

Scholen voor buitengewoon onderwijs hebben de voorbije periode, net als de scholen voor gewoon onderwijs, een oefening gedaan om toekomstgericht na te denken over hun aanbod.

³ [Omzendbrief Toepassing van de regels inzake de rationalisatie en de programmatie van het buitengewoon secundair onderwijs](#). 04 mei 2006

Op die manier proberen ze hun studietoeraanbod te verbreden en in te passen in de matrix en zo meer mogelijkheden aan hun leerlingen aan te bieden. We zien dat vertaald in aanvragen voor studierichtingen van finaliteiten (kwalificatie- en/of integratiefase) die scholen binnen een bepaald toekomstig domein nog niet aanbieden, of aanvragen om het aanbod binnen een bepaald studiegebied en zelfde finaliteit verder te differentiëren.

Op 16 juli 2021 keurde de Vlaamse Regering aanpassingen aan de matrix van het secundair onderwijs goed. De Vlor merkt op dat de opleidingsprofielen nog niet volledig ingevuld zijn, waardoor de scholen de inhoud nog niet volledig kennen. Het is voor de scholen dan ook niet eenvoudig om hun onderwijsaanbod volledig uit te tekenen. Dat wijst op het belang van een definitieve matrix en de volledige inhoud die daaraan gekoppeld zijn. Zo kunnen scholen hun onderwijsaanbod goed op elkaar afstemmen en kunnen ze gerichte programmaties aanvragen.

3.2.3 Aansluitende structuuronderdelen

Scholen wordt de mogelijkheid geboden om samen met de aanvraag voor de opleidingsfase meteen ook de aanvraag voor de gemoderniseerde opleidingen van de kwalificatiefase en de integratiefase in te dienen (voor de kwalificatiefase is na een goedkeuring de effectieve start van deze gemoderniseerde opleiding dan 1 september 2023 en voor de integratiefase 1 september 2025).

Heel wat scholen hebben dan ook de kans gegrepen om aansluitende structuuronderdelen in twee of drie fasen aan te vragen. De Vlor bekijkt en adviseert deze aanvragen dan ook als een geheel.

Het geheel van de criteria uit de regelgeving en de extra criteria zijn gehanteerd bij de beoordeling van de aanvragen. Alle aanvragen die de Vlor volgens een of meer van bovenstaande criteria zondermeer gunstig adviseert, worden niet verder gemotiveerd. De adviezen die extra duiding vragen, komen in deel 5 aan bod.

4 Beleidsvoorstellen

4.1 Genadejaar

Het decreet over diverse maatregelen voor het onderwijs, dat in werking treedt op 1 januari 2022, vermeldt de aanpassing van het genadejaar, het vroegere gedoogjaar, bij programmatie in het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs. De aanpassing voorziet in een verruiming van de periode tot eerste inrichting van een goedgekeurde programmatie voor een structuuronderdeel, zonder bijkomende aanvraag tot goedkeuring.

De Vlor wil zijn appreciatie uitdrukken voor die aanpassing, waar hij in eerdere programmatieadviezen herhaaldelijk om vroeg.

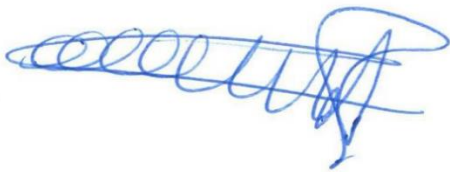
4.2 Advisering Opleidingsvorm 4

Er wordt aan de Vlor geen advies gevraagd voor de programmatieaanvragen voor structuuronderdelen in opleidingsvorm 4, zowel voor duaal als voor niet-duaal buitengewoon secundair onderwijs. De reden is de flexibiliteit die wordt geboden aan de scholen om een aanvraag te doen op eender welk moment in het schooljaar, uiterlijk twee maanden vooraleer de school het structuuronderdeel wil inrichten. Daarbij zal de Vlaamse Regering uiterlijk binnen de termijn van twee maanden na het indienen een beslissing moeten nemen.

De Vlor stelt zich vragen bij deze afwijkende procedure ten opzichte van de andere programmatieaanvragen. Hij kan immers via een snelprocedure ad hoc advies verlenen voor deze aanvragen.

Indien de reden van deze aanpassing de flexibiliteit is, vraagt de Vlor zich af of er dan wel een procedure nodig is. De raad stelt in dat geval voor om ofwel de procedure af te schaffen ofwel minstens te vervangen door een vereenvoudigde procedure die minder administratieve inspanningen vraagt van de scholen.

Hierna volgt het concrete advies met vermelding van de dossiers. Dat wordt niet gepubliceerd op de website van de Vlor.

Marleen Colpin
secretaris Raad Secundair Onderwijs

Saskia Lieveyns
voorzitter Raad Secundair Onderwijs

Bronnen

[Omzendbrief Toepassing van de regels inzake de rationalisatie en de programmatie van het buitengewoon secundair onderwijs.](#) 04 mei 2006

[Besluit van de Vlaamse Regering houdende de codificatie betreffende het secundair onderwijs.](#) 24 juni 2011.

[Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 21 maart 2014 betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften wat betreft programmatieaanvragen en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 17 juni 1997 betreffende de programmatie-, rationalisatie- en behoudsnormen in het buitengewoon basisonderwijs.](#) 30 september 2014